

Ena kopa stane 1 krono
vred ali v Mariboru s
stanjem na dom za celo leto
pol leta 20 K, za četrta leta
taven Jugoslavije 30 K.
prošina se pošlje na uprav-
ništvo Slovenskega Gospodarja
Maribor, Koroska cesta št. 5.
Za dopolnila do odpovedi,
prošina se plačuje naprej.
Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udije „Kotol, kakovnega drešča“
dobivajo list brez posebne na-
ročnine. — Uredništvo: Koroska
cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo.
Upravištvu sprejema naročila
insekta in reklamacije. Če
insekta po dogovoru. Za vsa
kratke oglase primeren popust.
Nezaprte reklamacije so pošiljati
prosta.
Telefon št. 220.

49. številka

Maribor, dne 1. decembra 1921.

55. letnik.

Obletnica volitev.

18. novembra, t. j. je minulo leto dni, odkar so slovenski fantje in moške stopali k volilnim škrinjicam. Minulo je leto dni, odkar je nesrečni izid volitev v ustavotvorno skupščino pahnil narod v nezadovoljnost in razočaranje, državo pa v gospodarske homatije in težave.

23. novembra 1920 smo volili zastopnike, ki so z izvolitvijo sprejeli veljavno nalogo: ustvaritev ustave. Gotovo se še vsi spominjate na strastno agitacijo političnih strank, ki so med našim ljudstvom lovile svoje kaline. Vse se je pripravljalo na odločilno bitko. Razni sleparski agitatorji ali demagogi so ljudstvo razcepili v večje število nasprotijah tabovor. Dosegli so, kar so hoteli — needinost ljudstva. Precejšnje je bilo število slovenskih mož in fantov, ki so 23. novembra zapustili starodavno in v mnogo glavnih volilnih borbah preiskušeno zastavo Slovenske ljudske stranke, na kateri so bile zapisane iskrene besede: Slovenija Slovenem! V boj za avtonomno Slovenijo! Doli s pogubnim centralizmom! Zaselepljeni in zapeljani volilci se 23. novembra niso zavedali velike dalekosežnosti svojih zmot. Oni niso vedeli, da gre za dobro ali slabo ustavo in za iz nje izvirajoče posledice.

V svoji nevednosti in umetno podpihovanju mrznosti do „farovža“ so tiščerji in tiščerice moške pokopali neodvisnost Slovenije. Z glasovi, ki so jih oddali centralističnim strankam, so se izrekli za današnje žalostno stanje gospodarskega propadanja, davčnega izžemljanja, samovolje protiljudskih činiteljev in za razkosanje države v 26 gospodarskemu hiranju izpostavljenih oblasti.

Slovenski možje in mladeniči! Spomnite se po 12 mesecih splošnega nezadovoljstva tistih visokodoneh obljub, s katerimi so vas vabili naši nasprotniki v svoje tabore! Oglejmo si predvsem vablilne obljube, s katerimi je po vsej Sloveniji nastopala

Samostojna kmetijska stranka.

Gesla njenih agitatorjev so bila pred 23. novembrom sledeča: „Proč od Srbov! — Dr. Korosec nas je Srbom prodal! — Kdor je za izvedbo agrarne reforme, naj pristopi k Samostojni! — Proč s komando župnikov in kaplanov! — Kmetje, osvobodimo se pritiska gospode! — V boj za staro pravdo“ in še cela vrsta stičnih in enakih klicev, s katerimi so omamljali slovenske volilce. Vedno smo zatirjali v listih in na shodih, da so liberalci, predvsem pa prefrigant dr. Zer-

jav sprožili misel o ustanovitvi kmetijske stranke, ki naj bi razlila strnje ne vrste slov. kmetijskega ljudstva in dala propadajočemu liberalizmu v odločilni uri zadnjo moč, katero je potreboval za udarec proti pravičnim in poštenim zahtevam naše stranke, Dr. Zerjavu se je naskok na enotnost slovenskega ljudstva deloma posrečil. Ustvaril je stranko, ki je imela spočetka radi vablilnega programa precej pristavev. In tako je postala Samostojna uslužna dekla slovenskih liberalnih dohtarjev in beograjskih centralistov. Pristaši te stranke so stopili z liberalci vred v vlado, dolenski mesar Pucelj in celjski advokat dr. Kukovec sta skupno prisedia k ministrski mizi. Samostojni poslanci so pozabili na vse tiste obljube, niso se zmenili za bednega kmeta, zakrknjenih sro so prisluškovali enoglasnemu klicu slovenskega ljudstva po nedeljivi Sloveniji — glasovali so za ustavo, s tem pa izročili kmetijski narod samovolji Beograda. Slovensko ljudstvo bo in je že sodilo samostojneže po dejanjih. Kakor garjavih ovc, tako so se pričeli trezni in sicer pošteni pristaši te stranke (zogibati svojih nepoštenih in breznačelnih voditeljev. In danes je ta mlada stranka, ki se je s toliko besnostjo vrgla v boj proti zagovornikom krščanske misli, smrtno bolna. Nepoštenosti in umazana sleparstva njenih voditeljev so ji v očeh slovenskega kmetijskega ljudstva odvzele ves ugled.

Druga stranka, od katere so pričakovali mali kmetje, viničarji in delavci svojo rešitev, je bila

Socijalno-demokratska stranka.

Ta stranka se je pred 23. novembrom posluževala sledečih volilnih gesel: „Kdor je za republiko, naj vrže kroglice v četrto škrinjico! — Proč od Srbov! — Ven z agrarno reformo! — Kdor je za delitev gruntov, naj voli socialne demokrate.“ Približno tako so kričali socialistični agitatorji po svojih shodih. In kaj so socialistični poslanci storili v Beogradu za svoje ljudi? Ničesar! V borbi zoper krivlence centralizem so stopili ob stran; mi pa vemo, da se je pretkani Pašić pri glasovanju za centralistično ustavo oklepal za slučaj muslimanske odpovedi zadnje rešilne možnosti: glasov socialdemokratskih poslancev. Socialisti so bili kimavci prve vrste. Na republiko so pozabili že medpotoma, ko so se peljali v Beograd in tako smo doživeli nekaj neverjetnega: socialistični republikanci so brezpogojno in med prvimi prisegli kralju zvestobo. Za tiho podpiranje centralizma jih je

vlada dobro nagradila. Na delitev gruntov bodo viničarji in mali kmetje, kateri so šli s oc alistom na lim, še dolgo čakali, pač pa je dobil soc. demokratski poslanec Anton Kristan „svoj grunt“ v Belju. Za usluge centralističnih socialistov je vlada povelila Kristanu ravnateljsko mesto, ki mu bo letno donosalo lepe milijone. Stranko so pa odškodovali za kimanje s tiskarnami, fond, društvenimi domovi in imetjem razpuščenih komunistov. Socialna demokracija je izigrala zaupanje svojih pristavev. S svojim molčanjem je zakrivila centralistično ustavo. V svojih glasilih so socialisti jasno in odkrito izjavljali, da ne marajo avtonomne Slovenije. Izrekli so se za edinstveno državo z enim parlamentom in eno vlado. Socialna demokracija je v Beogradu popevala centralistično pesem o „narodnem edinstvu“, isto pesem, ki se je razlegala iz liberalnih in samostojnih ust.

Slovensko kmetijsko ljudstvo! Videle si 23. novembra dovolj dobro, kam privede nesloga in politična razdrapnost. Težke so posledice brezglavega centralizma, ki ga Beograd izvalja po pritisku vladnih strank. Naša država, ki je stala ob času Protič-Korosečeve vlade na visku ugleda, je danes padla v oči zaveznikov samih. Takrat so bili davki razmeroma pravični, danes pa se zvija kmet pod davčnim vijakom. Pod Protič-Korosečevno vlado se umazane mešetarije z ljudskim denarjem niso vršile, imeli smo vsaj nekaj reda in pravne sigurnosti. Danes nimamo niti enega, niti drugega. Ljudstvo je bilo nezadovoljno pred 23. novembrom, danes pa se je nezadovoljstvo počel tvoriti.

Slovenska kmetijska zveza oziroma Slov. ljudska stranka je imela postene namene. Njeni računi so do pičice kriti. 23. november je bil sicer malo oslabil toda samo oslabil. Od tistega dne, ko je ljudstvo izpregledalo, ko je po dolgih mesecih in mesecih zastoj ča kalo na republiko, na delitev gruntov, osvoboditev izpod „farovškega in gospodarskega jarma“, se je marsikaj izpremenilo. Naša stranka se je v tem času vidno ojačila. Četudi ji marsikateri zaslepljen in zapeljan mož in mladenič 23. novembra ni zaupal, je vendar ostala zvesta tistim načelom, s katerimi se je vrgla v volilno borbo. Kot načelna in dosledna stranka se bo tudi naprej borila za krščansko solo, politične in gospodarske pravice ljudstva ter za neodvisno in nedeljeno avtonomno Slovenijo.

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

se brez obotavljanja obrnili in so zbežali med dreve.

Nabasali smo puške in stopili ob kolovju, da pogledamo za padlim sovražnikom. — Mrtev je bil, zadet v sroce

Ze smo se veselili našega dobrega uspeha, ko roči samokres v grmovju. krogla prižvižga mimo mojega ušesa — in ubogi Tom pade opotekajoč se na tla —

Oba z graščakom sva sicer takoj ustrelila, pa najbrž zastoj, ker nisva imela na koga meriti. — Nabasala sva in se obrnila k ubogemu Tomu.

Kapitan in Gray sta ga že preiskovala in na prvi pogled sem videl, da je bilo pri kraju z njim.

Upornike je, mislim, naše streljanje dodobra splašilo, kajti nemoteno smo spravili ranjenega Toma preko kolov in ga stakajočega in krvavečega zanesli v koč.

Ubogi, zvesti starec! Niti ene besedice nevolje, godrnjanja ali strahu ni bilo čuti od n'ega, odkar nas je zasledovala nesreča, pa do trenutka, ko smo ga položili v koč k smrti. — Junaki! Je stražil na „Hispanio“ za žimnico, vsako naročilo je izvršil molče, pogumno in dobro, najstarejši je bil

Kako so oškodovali ljudstvo in državo!

Sedanjí minister za kmetijstvo Pucelj je skrbel za prekupece in verižnike spet tako vneto in zvesfo, da je za celo beograjskim vladnim listom prevoč. Da ga ogorčeno obsojajo kmetijski listi ni treba posebej omeniti.

Stvar je sledeča: Po mirovni pogodbi z Nemčijo bi naša država morala dobiti 51 tisoč konj, 17 tisoč goveje živine in nekaj več ovac. To naj bi dobilo srbsko ljudstvo za odškodnino, ker so Nemci in njih zavezniki v svetovni vojski Srbijo izropali. Toda vsled nespretnosti diplomatskih „strokovnjakov“ in po krivdi samostojnega Pucelja se bo ljudstvo lahko obrisalo pod nosom in država ima povrh ogromno škodo. Naš slovenski davkoplačevalec brez razlike stanu in premoženja pa bo moral odrajavati še več „Ironkov“, ker je država računala s temi dohodki, ki jih sedaj ne bo in je seveda delala izdatke.

Pucelj je vole in ovce prodal kar verižniškim družbam, posebej se ljubljanskemu „Impeksu“, o kateri pravijo, da ima najožje zveze s Samostojno. Sam prizna, da je dal ovce po 46, govedo pa po 1500 dinarjev, akoravno ta živina stane v Srbiji ravno okroglo dvakrat toliko. „Impeks“ bo seveda prav zelo hvaležen in bo podprl Samostojno kaso, da bodo agitatorji dobro plačani in bo lažje lagati in obrekovali „Kmetijski list“. Naši davkoplačevalci bodo dobili spet cele kopice obljub, laži proti Korosecu in naši stranki ter nekaj letakov in „Kmetijskega lista“, za to pa bodo plačali v davkih gornjo ogromno škodo in bodo smeli spet voliti samostojneže. To je samostojen red in samostojna pravica.

Se grše se je zgodilo s konji. Naši državci se zaračuna vsak nemški konj 48 tisoč kron. Nemški prekupeci in agentje pa so jih pri nas kupovali po 12—16 tisoč, peljali v Nemčijo in jih tam izročili našim komisijam za 48 tisoč kron. Komisije jih pošiljajo zopet v našo državo doli v Srbijo in tam kupujejo spekulant konje zopet po 600 dinarjev. To je priznal zopet Pucelj in vsak čita lahko to tudi v „Kmetijskem listu“. Sedaj pa si izračunajte, kolikostotin in stotin milijonov izgube ima država po krivdi „strokovnjakov“ in samostojnega Pucelja. On namreč kot minister za kmetijstvo vodi edini vse te kšeltje s konji, voli in ovcami. Država si išče pokritja za takšne izgube zopet pri ljubih davkoplačevalcih. Zanimivo pri teh Puceljevih kšeltih je povrh še to, da dela ogromen dobiček

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Hunter je bil sicer pogumen človek, to smo vedeli, toda Jack je bil dvomljiv. Gladek, uljuden strežaj, ki je znal dobro krtičiti suknje in snaziti čevlje graščaku — ampak za puško in vojsko ni bil usparjen.

Tako smo premišljevali in bredli na obrežju, kakor hitro smo mogli.

Na morju zunaj pa se je zibal naš ubogi prevrtni čoln in na dnu je ležala dobra polovica našega smodnika in naših živil —

XVIII.

Dosegli smo vendar enkrat obrežje in kar so nas noge nesle, smo hiteli skozi gozdič, ki nas je še ločil od koč.

Bliže in bliže so nam prihajali uporniki. Ze smo čuli njihove korake na gozdnih tleh in vejevje je pokalo pod njihovimi nogami.

Spoznal sem, da se bo treba resno pripraviti na spopad in pogledal sem po svoji puški

„Gospod kapitan“, sem mu dejal, „graščak Trelawney je naš najboljši strelec. Posodite mu svojo puško! — Njegova ni več za rabo.“

Menjala sta s puškami. Hladen, zakršen je bil ves čas, kar se je začela nevarnost, se je graščak za trenutek ustavil in pogledal, če je vse v redu na orožju

Tudi Gray je bil brez orožja. Dal sem mu svojo bodalo in dobro nam je dalo vsem, ko smo gledali, kako ga je nagrabil, naježil obrvi in potegnil z njim po zraku, da je zažvižgalo. Videti je bilo, da je naš novi tovariš — vreden soli, kakor pravimo.

Stirideset korakov dalje smo zavili krog gozdiča in kočja je stala pred nami

Bližali smo se plotu od južne strani — in skoraj ob istem času z nami so pridrvili krog južnozpadnega ogia z glasnim krikom uporniki, njim na čelu Job Anderson, drugi mornar.

Obstali so kakor ukopani, ko so nas zagledali. Pa še preden so se zavedli, smo ustrelili, ne samo graščak in jaz, ampak tudi Hunter in Jack iz koč.

Strelji so storili svojo dolžnost — Eden upornikov je padel, drugi pa so

izmed nas vseh za dobrih 20 let — in tega starega, postrežljivega, molčečega služabnika je morala zadeti smrt na usoda na samotnem otoku —!

Graščak je pokleknil poleg njega, mu volubil roko in zajokal kot otrok. „Ali bom — šel —?“ je vprašal Tom.

„Dragi Tom“, sem mu dejal, „odpotovali bodele v svojo večno domovino!“

„Rad bi še poprej enemu izmed — njih posvetil s puško!“

„Tom“, je dejal graščak med solzami, „ali mi morete odpustiti — —? Recite, da mi odpustite —!“

„Kako bi tudi sicer kazal spoštovanje, ki sem vam ga dolžen!“ se je glasil odgovor. „Kakor je božja volja, tako naj se zgodi, amen!“

Nekaj časa smo molčali. Nato pa je prosil, naj kečo izmed nas moli —

In nedolgo potem je izdihnil svojo zvesto dušo.

V tem je kapitan začel prazniti svoje žene — že dolgo sem opazoval, da je čudovito debel krog prsi in bokov — in je privlekel na dan cele zaloge „prepotrebni“ reči — angleško zastavo, Sveto pismo, klopčič vrvi, pe-

tudi Pašičeva najozlja žlahta. Seveda: Pucelj in Pašič sedita skupaj na vladni in pregovor pravi: Roka roko umije!

Pozivljamo naše somišljenike, naj si dobro zapomnijo takšne samostojne vladne kunsti in naj jih pojasnijo tudi drugim! Bliza se čas, ko bo ljudstvo zopet odločevalo, komu naj zaupa. Če se bo dalo spet preslepiti in prevariti, potem mu pač ni pomagati: k škodi bo imelo še sramoto!

S prikritimi kartami.

Narčelstvo Samostojne je sklicalo dne 21. t. m. v Ljubljano zbor svojih zaupnikov. O tem zboru poroča zadnji „Kmetijski list“, ki je zabeležil na uvođenem mestu za celo slabostjo politično pomenljivo besede, ki se glasi: Politika žalibog se ni prišla do tiste stopnje, da bi se mogla vsaka stvar obravnavati javno; grešili bi zato, da bi proti svoji nalogi, če bi mi edini ne molčali. Molč je zlato in zlasti v politiki je dostikrat jako potrebno, da se nasprotniku predčasno ne dovoli vpogled v karte. Spričo tega pozivljamo torej vse svoje pristase, ki so se udeležili zbora, naj, kakor so kot možje zborovali, tudi kot možje molče.

Kakor je jasno in razvidno iz zgoraj omenjenih besed, bo od sedaj naprej zavita samostojna politika v plašč molčečnosti. Bojnik klic samostojnih bo odslej — molk o njih zahrbtnem političnem delovanju napram javnosti! Da, da, samostojni apostoli so igrali z odprto golufimi kartami samo pred volivci. Po vstopu v vlado pa so skrili svoje izdajalske karte pod vladno klop in danes se niti ne upajo več dati računov od svojega političnega dela na javnem ljudskem shodu, ampak pri skrbno zaprtih durih so se porazgovarjali s svojimi najzvestejšimi in še tem so zabičali molk napram od njih centralizmu prodani in po njih zaslugi davčno stiskani kmeti, javnosti. Goljufi ter slépar skrivata pri granju svoje karte pod mizo in isto goljufivo sleparsko politično de- to pod mizo bodo začeli odslej tudi samostojni minister in njegovi poslanci. Boj za staro kmetijsko pravdo bo torej doigran med najozljivi samostojnimi pristasi pod mizo, da ne bo zvedel pre- slepljeni slovenski kmet, kako so si razdelili med seboj samostojni mini- ster ter poslanci milijonsko nagrado za ustavo in n. pr. zaslužek pri nem- ški vojni odškodnini na konjih, gove- di ter ovcah, ki jih je g. minister Pu- celj kot mesarski veščak za tako o- gromno državno izgubo prodal speku- lantom.

Zapomnite si kmetje, saj tako o- znanja tudi zadnji „Kmetijski list“: Odslej ne boste imeli več vpogleda v samostojno zahrbtno politiko, ker bo zavita v ogulnjato molka, ampak bo- ste občasno samo njen ožiten pritisk na vaše že itak prazne žepce pri plače- vanju vedno novih davkov in bremen, katere sopodpisuje minister Pucelj.

Tako bo končal samostojni boj za staro kmetijsko pravdo pod mizo s pri- kritimi političnimi kartami, da ne bo

zvedel navaden kmet, koliko je zaslu- žil od njegovih žuljev iz državne kase mesar Pucelj in njegovi poslanski žganjarji in mešetarji! Slovensko, od samostojnih zapeljano ljudstvo po de- želi, dobro si zapomni pečat izza zad- njega samostojnega zaupnega zboro- vanja v Ljubljani in ki se glasi: „Po- zivljamo vse svoje pristase, ki so se udeležili zbora, naj, kakor so kot mož- je zborovali, tudi kot možje molče!“ („Kmet. list“ št. 47).

Razkrinkali so se!

V višjem šolskem svetu, kjer ima- jo pač učitelji, profesorji, liberalni me- ščani in zdravniki svoje zastopnike, ljudstvo pa prav nikogar, so sprejeli 18. novembra tega leta sledeča dva predloga:

1. Predsedstvu višjega šolskega sveta naj služi v ravnanje, da je na željo roditeljev ali njih namestnikov poedine učence v smislu par 16 usta- ve brez nadaljnjega oprostiti verskega pouka.

2. Vse nedeljske in tedenske šol- larske maše razun nominiranih se odpravijo (državni prazniki).

Prvi predlog je stavil znani pu- hloglavi liberalci Ribnikar, ki ga tu- di na Stajerskem v Smarju poznajo bolj po njegovem koruznem zakonu, kakor pa po njegovi živinozdravniški zmožnosti. Drugi predlog je stavil ne- ki Franchetti. Oba predloga sta bila sprejeta proti glasu kanonika Vrabra in Nadraha.

Sedaj pa si ogledimo posledice! Znano je, da mnoge ljudi hudič pre- moti, čeravno jim od mladosti za- bijajo v glavo krščanstvo. Temu je kriva k slabemu nagnjenju naša nara- va in še bolj slabi vzgledi pokvarjenih ljudi. Od zdaj naprej pa nekateri o- troci sploh ne bodo slišali nič verske- ga pouka.

Naši nasprotniki se bojijo, da bi si otroci preveč v srce vtisnili pose- bej sledeče zapovedi:

„Spoštuj očeta in mater!“ „Ljubi Boga čez vse in svojega bližnjega kakor samega sebe!“ Zatreli hočejo vest, da bi nemoteno služili zlatemu te- letu in živalskim svojim strastem. Naj prej so sprejeli v ustavo liberalna in prostozidarska naziranja, sedaj jih ho- čejo uveljaviti s svojimi sklepi.

Svoj čas je rekel liberalni časni- kar Malovrh: „Najprej moramo ljudi pokvariti, potem ne bodo več verovali farjem“. Ta recept sedaj uveljavljajo vsi naši nasprotniki. In posebno toplo se je za gornja predloga zavzel socialdemokratski „Naprej“. Seveda je to zelo razumljivo, saj otroci soci- jalno demokratskega voditelja in „Na- prejevega“ lastnika še niti krščeni ni- so; tako pazi ta človek, da njegovega zaroda ne bi okužili „strup iz Judeje“.

Ti krščansko ljudstvo pa dobro opazuj, kako so ti iztrgali naši nas- protniki najprej iz rok šolski svet, ka- ko so te prevarili pri ustavi in kako hočejo sedaj poživititi tvojo mladino! Če bodo izmodrovali kaj boljšega za naš duševni in telesni blagor, kakor je nauk našega odrešenika, se jim ne

domo upirali! Ker vemo, da jim je to nemogoče, zato zahtevamo krščansko vzgojo, saj bo človeštvo doseglo svojo časno in večno srečo le tedaj, ako bo živelo in delalo po naukih Kristuso- vih!

Ministri, poslanci in dav- čna oblast o suši.

Narodni poslanec g. dr. Hohnjec je v imenu Slovenske ljudske stranke letošnjo jesen potem Narodne skupšči- ne vprašal finančnega ministra, kako namerava država priskočiti na pomoč krajem in posameznikom, ki so prizade- ti po suši. Dobil je ta-le odgovor: Min. Financij Kraji. SHS. Kabineta ministra Financij. Br. 6567 14. okt. 1921.

Beograd.

Gospod poslanec!

Na Vaše vprašanje, ki mi ga je dostavila Narodna skupščina, Vam da- jem sledeči odgovor:

Kar se tiče davčne oprostitve od suše prizadetih na Slov. Stajerskem, v Meziški dolini in Prekmurju po § 65 in 13 naredbe finančnega minist- rstva od 25. dec. 1917, ki je sedaj v veljavi in se tiče predvsem zemljari- ne, mora poškodovane sam ali n.o- gov pooblaščenec v določenem roku in s konkretnimi podatki prijaviti pristoj- ni davčni oblasti, koliko je oškodovan na posrednih objektih in koliki bi bil dohodek, ako ne bi nastopila elemen- tarna katastrofa.

Davčnim oblastem je znano, da je suša v navedenih krajih, posebno v Prekmurju, napravila znatno škodo. Radi tega je moj delegat v Ljubljani odredil, da se oblasti naj ne drže toč- no z zakonom odrejenega osemnev- nega roka za prijavo škode, marveč, da jih sprejemajo tudi v nadalje.

V pogledu dohodnine se bo olaj- šava v tem oziru od suše prizadetim napravila za leto 1922, ker se bo do- hodnina za to leto odmerjala po stvar- nih dohodkih v letu 1921. Odlaganje davčnega naplačila se bo moglo vršiti samo v slučajih, kjer se za to pokaže stvarna potreba.

Za finančnega ministra:

Dr. H. Krizman.

Tajništvo Slov. ljudske stranke oz. Kmetijske zveze v Mariboru je nalo na podlagi tega ministrskega pisma dalo prizadetim krajem točna navodila, ka- ko naj sestavijo naznanilo o škodi, po- vzročni po suši. Občine in bosamez- niki so napravili take prijave. In kaj so odgovorila na to davčna okrajna o- blastva?

Davčno okrajno oblastvo v Mar- beru je n. pr. poslalo prizadetim ta-le odgovor:

„Vaša, dne 9. novembra 1921 do- šla prošnja za odpis zemljarine vsled škode po suši, v smislu par. 6 nare- dbe staroavstrijskega finančnega mini- strstva z dne 25. decembra 1917, drž. zakon št. 516 se zavrne, ker iste ni- ste pravočasno, to je tekom 8 dni, ko ste škodo zapazili, predložili in“ ker

radi tega sedaj ni mogoče dognati o- ločilnih dejanskih okolištin.“

Tajništvo SLS se je takoj informi- ralo na davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru in izvedelo sledeče: „Dobili nismo ne od finančnega ministrstva in ne od delegata ministrstva financ v Ljubljani prav nobenega tozadevnega navodila. O odredbi, da bi morala fi- nančna oblast sprejemati še tudi po osem dnevnem roku vpslane prijave škode, nam ni prav nič znano. Take odredbe davčna oblast v Mariboru ni dobila.“

Ker ima Tajništvo SLS v rokali izvrni dopis finančnega ministra z dne 14. oktobra 1921, št. 6567, nam je nepojmljiva uganka, kdo je zakrivil, da se opravičene in pravilno sestav- ljene prijave prizadejih ne vpoštevajo. Mogoče je samo dvoje:

1. Ali finančni minister ni zahte- val od delegata v Ljubljani, da mora izdati odredbo glede preklica osem- dnevnega roka za vlaganje prijav ško- de ali pa se

2. delegat ministra financ v Ljub- ljani sploh ne zmeni za ministrova na- ročila in ni poslal na davčna okrajna oblastva tozadevnega naročila.

Ljudstvo je trpelo in še bo celo zimo in spomlad hudo trpelo vsled ško- de, prizadete po suši. Minister izjav- lja poslancu dr. Hohnjecu, da je dal finančnemu delegatu potrebna naroči- la, da se morajo davčne oblasti ozira- ti tudi na zakasnele prijave, a finan- čna delegacija se kratkoma ne zme- ni za tozadevno naročilo.

To vse se dogaja v dobi, ko so na vladi pristasi Samostojne stranke, ki je pred volitvami dne 28. novembra 1920abila, kako bo skrbela za naša ljudstvo.

Viničarji in žganjekuha.

Slovenska kmetijska zveza in Slov- ljudska stranka se že več nego dve leti z vso vztrajnostjo poteguje za to, da se žganjekuha za kmeta v Slove- niji in na Hrvaškem uredi tako, ka- kor je v nekdanji kraljevini Srbiji. V Srbiji je kmetu dovoljena neomejena, davka prosta žganjekuha iz lastnega pridelka. Isto bi naj veljalo za slov. in hrv. kmeta. Mesto tega pa je hrv. minister s sodelovanjem samostojnega ministra Pucelja svobodno žganjekuho za slovenske kmete omejil na tako me- ro, da bi jo srbski kmetje takoj z vso odločnostjo odklonili. Pri tem so slov. samostojneži kajpada kot veliki gospo- dje pozabili na ubogega slovenskega viničarja, ki po tej naredbi ne ti sploh imeli pravice do enega iraklja proste žganjekuhe. Naša ljudska in kmetijska stranka se je takoj zavzela za ubogo viničarje ter je po časnikih in s poli- tičnimi posredovanji se potegovala za pravice viničarjev. Samostojni so pristopili za nami. V zakonodajnem odboru je poslanec dr. Gosar (Ljudska stranka) govoril za to, da se naj vini- čarjem dovoli neomejena prosta žgan- jekuha iz vsega, kar jim gospodarji dajo kot deputat in nagrado, ker to pravzaprav jim pripada kot plača, za- to bi to tudi smeli prodati. Samostoj-

ro, črnilo, ladijski zapisnik in kupe tobaka.

Zunaj na „dvorišču“ je za plotom nekje izlaknil visok drog. S Huntero- vo pomočjo ga je postavil po koncu na oglu koč, kjer so se pravokotno kri- žala debla, iz katerih so bile sestav- ljene stene. Nato je zlezal na streho, pripel lastnoročno na drog zastavo in jo razvil nad koč.

Ko je opravil ta posel, se je zdel zelo pomirjen. — Vrnil se je v koč in se lotil pregledovanja naših zalog, kot bi se ne bilo prav nič zgodilo.

Pa pri vsem tem je opazoval tudi umirajočega Toma in ko je ubožec za- tisnil oči, je privlekel odnekod še eno zastavo in jo spoštljivo razgnil čez mrtvo truplo.

„Ne ženite si stvari preveč k sr- cu!“ je dejal graščaku in mu stisnil roko. „Dobro mu je! Ne bojte se za človeka, ki je umrl, izpolnjuje dolž- nost do svojega kapitana in do svoje- ga lastnika!“

Nato je prijel mene za suknjo in me potegnil za seboj.

„Doktor Livesey“, mi je rekel, „v koliko tednih pričakujete pomoči iz Bristol?“

Povedal sem mu, da ne gre za tedne, ampak za cele mesece. — Če se ne vrnemo do konca avgusta, sem mu pravil, ima graščakov prijatelj v Bristolu naročilo, naj nas pride iskat, pa ne preje in ne pozneje. „Računajte sa- mi!“ sem mu rekel.

Popraskal se je za ušesom.

„No —“, je dejal, „v božjih rokah smo — ampak sicer sedimo v presne- to neprijetni koči!“

„Kako mislite?“ sem ga vprašal.

„Škoda, gospod doktor, da se nam je čolu prevrnili! Smodnika in strelj- va bo dovolj. Toda živeža je malo, ze- lo malo, — tako malo, doktor Livesey, da prav nič ne zaleže, četudi je ene- ga manj!“

In pokazal je na mrtvega Toma.

V tistem trenutku je prihitela in prižvižgala krogla visoko nad streho in padla daleč nekam med dreve.

„Ah!“ je vzkliknil kapitan. „Le streljajte! Smodnika itak nimate mno- go več!“

Drugič so pomerili bolje in krog- la je prihitela na dvorišče, vrgla ob- lak peska v zrak, pa ni naredila dru- ge škode.

„Gospod kapitan“, je rekel gospod graščak, „koča se ne vidi s „Hispa-

niole“ — zastavo vidijo in streljajo na- mio! Ali bi ne bilo pametneje, če bi jo sneli?“

„Da bi snel svojo zastavo!“ je vzkliknil kapitan. Jaz ne! — Nikoli ne!“

Mislim, da smo se vsi strinjali s temi krepkimi besedami. Bile so izraz ponosnega, poštenega, mornariškega in domovinskega čuvstovanja, zasta- va — je jasno in razločno pokazala našim sovražnikom, da se ne bojimo ne njih, ne njihove kanonade.

Ves večer so streljali, pa krogle so letele visoko nad koč v gozd, ali pa se zarile v pesek zunaj pred njo. Ni se nam bilo treba bati, da bi nas zadeli, ker nas niso videli. Ena krog- la je slučajno res udarila v streho in se zarila v tla koč, pa ni nič hudega se ni zgodilo in kmalu smo se nava- dili na to brezuspešno kegljanje in se nismo mnogo več zmenili zanj.

„Eno stvar še lahko poskusimo!“ je svetoval kapitan. „Gozd pred nami je redek, oseka je bila precejšnja in morje se je odteklo. Tovor iz našega prevrni nega čolna leži gotovo na su- hem. Dobro bi bilo iti ponj! — Pro- stovoljci na plan!“

Gray in Hunter sta se takoj ogla- sila.

Dobro oborožena sta se ukradla čez plot in lezla k obrežju.

Pa prepozna sta bila —!

Uporniki so imeli več poguma ne- go smo si mislili, ali pa so se čutili varne pod topovskim ognjem. Stiri ali pet jih je pridno dvigalo naše zalogo iz blizine in jih nalagalo v čoln, ki je plitvine njih ležal na vodi. Silver je sedel v njem in poveljeval. Vsi so bili oboroženi s puškami, ki so si jih bog- vedi kdaj in odkod poskrbeli in skrilj kje v kakem kotu na „Hispanioli.“

Te zaloge so bile torej enkrat za vselej za nas izgubljene —

Mirno je sedel kapitan k svojemu ladiškemu dnevniku in začel z za- piski:

„Aleksander Smollett, kapitan, D. Livesey, ladijski zdravnik, Abraham Gray, mornar, John Trelawney, last- nik, Hunter in Jack, njegova služab- nika — edini, ki so ostali zvesti od moštva —“

(Dalje prihodajč.)